

Protocol sociale veiligheid

Prins Willem Alexanderschool

Inhoudsopgave

1. Inleiding.....	3
1.1 Belang van een protocol voor sociale veiligheid.....	3
1.2 Uitgangspunten	3
1.3 Methode(s) voor de sociaal-emotionele ontwikkeling	3
1.4 Leerlingvolgsysteem	5
2. Begripsomschrijving	6
2.1 Wat is pesten?	6
2.2 Rolverdeling bij pesten.....	6
2.3 Signalering	6
3. Aanpak.....	8
3.1 Preventief	8
3.2 Curatief	9
3.3 Externe hulp	10
4. Organisatie	11
4.1 Contactpersonen	11
4.2 Scholing	11
5. Fasenplan.....	13

1. Inleiding

1.1 Belang van een protocol voor sociale veiligheid

We omarmen elk kind om wie hij of zij is. Wij zorgen ervoor dat kinderen zich veilig voelen, dat zij zichzelf kunnen zijn. In ons onderwijs bieden we veiligheid en ruimte waarin elk kind kan groeien en bloeien. Dit vanuit de christelijke waarden naastenliefde, gelijkheid en rechtvaardigheid. Waar ieder kind als uniek individu kan bijdragen aan de wereld. Jezus leefde ons dat al voor. Hij zei: "Laat de kinderen tot mij komen en verhindert ze niet; want voor zodanigen is het Koninkrijk van God". Lucas 18:16

1.2 Uitgangspunten

Wij realiseren met elkaar een goed pedagogisch klimaat waarin kinderen zich veilig voelen en omarmd. Uit onderzoek kunnen we leren dat 'je omarmd voelen' (= welbevinden) pas plaatsvindt als onze basisbehoeften bevredigd zijn. (Nackom., R., Welbevinden op school, Brandpunt, 2010).

Dit zijn:

- fysieke behoeften;
- behoefte aan warmte en affectie;
- behoefte aan zekerheid en duidelijkheid;
- behoefte aan erkenning door anderen;
- behoefte om je competent te voelen;
- behoefte aan zingeving.

*Daar speelt de school een belangrijke rol in. Om te beginnen moet je **zelfvertrouwen** hebben. Je moet durven opkomen voor jezelf en in verschillende situaties jezelf durven zijn. Op emotioneel vlak moet je in evenwicht zijn: je kan op een adequate manier omgaan met je gevoelens of met pijnlijke ervaringen. Je straalt tegelijk innerlijke rust en vitaliteit uit. Om je goed te voelen, moet je ook **sociaal competent** zijn. Je moet in staat zijn het perspectief van de ander in te nemen, intuïtief anderen kunnen begrijpen en hun gedragingen voorspellen. Je moet kunnen communiceren met anderen. Alleen zo kan je succesvol relaties aangaan. Een andere belangrijke competentie is **zelfsturing**, ondernemingszin: in staat zijn om er het beste van te maken. Je weet wat je wil, stelt jezelf doelen en kan door handelingen en actie je doel bereiken. Daarbij moet je zo goed mogelijk gebruik maken van de beschikbare mogelijkheden (van jezelf of de omgeving). Tot slot is er nog verbondenheid: wie zich verbonden voelt met de anderen, met de samenleving, de materiële wereld en de natuur heeft de beste basis voor een verantwoordelijke, respectvolle en liefdevolle omgang. Landelijk is onderzoek gedaan naar het belang van veiligheid op school. De vakgroep sociologie van de Rijksuniversiteit Groningen heeft onderzoek gedaan naar pro sociaal en antisociaal gedrag. Dit onderzoek is gedaan in samenwerking met de sociaal emotionele methode KiVa. Nu en in de toekomst zal de vakgroep sociologie verder onderzoek doen naar pesten en KiVa. Zo komen we steeds meer te weten over pestproblematiek en hoe we dat kunnen oplossen. Het onderzoek naar KiVa in Nederland wordt gecoördineerd door projectleider René Veenstra. Hij werkt samen met een aantal promovendi. Uit hun onderzoek blijkt de bewezen effectiviteit van KiVa. Uit dit onderzoek blijkt dat KiVa:*

- het school- en leerklimaat sterk verbetert;
- de leeropbrengsten verhoogt en leerprestaties verbetert;
- het welbevinden van de leerlingen verhoogt;
- effectief is in het tegengaan van pesten (preventief) en het oplossen daarvan (curatief);
- depressieve gevoelens bij leerlingen voorkomt en vermindert;
- leerkrachten vaardigheden aanleert om groepsproblemen te voorkomen en te verhelpen.

Hoe doen we dat? Op school zorgen we voor een positief klasklimaat met een ontspannen, open sfeer en plaats voor humor. Kinderen durven er het woord te nemen, durven fouten te maken en durven te tonen hoe zij zich voelen. Een belangrijk element hierbij is inspraak. Kinderen mogen hun mening geven, hun leerkracht voorzien van feedback, participeren in het maken van de klassenregels, meedenken over de planning van de schooldag en het gebruik van verschillende werkvormen. Voor de klas staan leerkrachten die oog hebben voor de basisbehoeften en de gevoelens van hun leerlingen. Leerkrachten worden daarin ondersteund en aangemoedigd. De directeur speelt daarbij een belangrijke rol. Door middel van flits- en klassenbezoeken gericht op het pedagogische klimaat, zal zij steeds met de leerkrachten in gesprek blijven over wat de kinderen nodig hebben. Voor een gerichte aanpak werken we met de methode KiVa. KiVa werkt aan de sociale vaardigheden en de sociaal-emotionele ontwikkeling van leerlingen. Daardoor wordt de sociale veiligheid op school versterkt en worden groepsproblemen zoals pesten effectief voorkomen. 'KiVa' is het Finse woord voor 'leuk' of 'fijn'. Scholen die met KiVa werken, werken dus aan een fijne school voor alle kinderen. Binnen KiVa ligt de nadruk op de groep als geheel en dus niet op specifieke individuen zoals pesters, slachtoffers of kinderen met veel of weinig vriendjes en vriendinnetjes. Want hoewel niet iedereen er verantwoordelijk voor is dat er groepsproblemen zijn, is iedereen er wel verantwoordelijk voor dat die problemen worden opgelost en in de toekomst worden voorkomen. De methode KiVa gebruikt dus de kracht van de groep.

Wat zie je? We hebben de afgelopen jaren in verschillende groepen gezien dat werken aan een veilig klimaat zin heeft. De resultaten van de kinderen gaan omhoog als kinderen zich veilig, gezien en gewaardeerd voelen: kinderen komen tot bloei! Het bleek dat in de groepen waarin we nadrukkelijk gewerkt hadden aan een veilig klimaat kinderen zich meer gezien en gewaardeerd voelden, kinderen meer gemotiveerd waren om te leren. We kunnen aannemen dat dit de resultaten van de kinderen ten goede komt. Dit kunnen we terugzien in de resultaten op de functionele vaardigheden (bijvoorbeeld rekenen, spelling, lezen) en de producten van de kinderen die zij leveren tijdens het thematisch werken. Dit is een van de redenen, naast dat we alle kinderen gunnen met plezier naar school te gaan, dat we elk schooljaar actief inzetten op een positief klimaat in elke groep. Uit de tevredenheidspelingen, die we jaarlijks door onze kinderen laten invullen, blijkt dat dit ons lukt: kinderen geven aan dat zij zich veilig, gezien en gewaardeerd voelen bij ons op school.

Samenvattend: Wij omarmen elk kind om wie hij is. We zorgen ervoor dat kinderen zich veilig voelen, dat zij zichzelf kunnen zijn. In ons onderwijs bieden we veiligheid en ruimte waarin elk kind kan groeien. We willen dat kinderen door groei tot bloei komen! Doordat kinderen veiligheid ervaren, zich gewaardeerd en gezien voelen, durven zij zichzelf te zijn en vanuit dat vertrouwen te groeien, zich te ontwikkelen en uiteindelijk te bloeien. Kinderen ontwikkelen zich tot een stabiele wereldburger die zich vanuit verbondenheid met de omgeving competent voelt, zelfvertrouwen heeft, kan samenwerken en weet wat hij wil.

1.3 Methode(s) voor de sociaal-emotionele ontwikkeling

Voor de sociaal-emotionele ontwikkeling hanteren wij KiVa. Dit is een schoolbreed programma gericht op positieve groepsvorming en het verbeteren van de sociale veiligheid. Gedurende het schooljaar behandelen we 10 thema's. De thema's gaan over positieve groepsvorming en het voorkomen van pesten. Kinderen krijgen meer inzicht in wat pesten is en wat zij er tegen kunnen doen.

1.4 Leerlingvolgsysteem

Wij gebruiken de KiVa-monitor om zicht te krijgen op de sociale veiligheid in de groep en de sociaal-emotionele ontwikkeling van de kinderen. In oktober en mei van elk schooljaar is er een meting. Onze leerlingen vullen dan een vragenlijst in. Aan de hand van de vragenlijst wordt een rapport gemaakt dat een beeld geeft van het klimaat in de groep. Op basis van deze informatie ondernemen wij, mocht het nodig zijn, gerichte acties om te zorgen voor een fijnere sfeer.

2. Begripsomschrijving

2.1 Wat is pesten?

*Pesten is het herhaaldelijk en opzettelijk kwetsen van iemand die zich niet goed kan verdedigen. Met **herhaaldelijk** wordt bedoeld dat het kind steeds het mikpunt van gemene en kwetsende opmerkingen of handelingen is. **Opzettelijk** betekent dat iemand bewust verdriet is aangedaan. Naast deze kenmerken is er bij pesten sprake van een **machtsverschil**. Pesters zijn sterker dan slachtoffers. Daardoor kunnen slachtoffers zich niet goed verdedigen.*

Er zijn verschillende vormen van pesten. Wij onderscheiden

- *Fysiek: slaan, duwen, schoppen;*
- *Materieel: het kapot maken of afpakken van iemands eigendommen;*
- *Verbaal: uitschelden, steeds opnieuw vervelende opmerkingen maken;*
- *Relationeel: buitensluiten, leugens of geruchten verspreiden;*
- *Digitaal pesten: alle vormen van pesten die online plaatsvinden, zoals op Facebook en WhatsApp.*

2.2 Rolverdeling bij pesten

In een peestsituatie heeft elk kind een bepaalde rol. De rol geeft aan hoe de kinderen zich op dat moment gedragen. Bij het gebruik van deze rollen is het belangrijk om te weten dat kinderen niet een bepaalde rol hebben, maar zich gedragen op een manier die bij een bepaalde rol past. Welke rol een kind aanneemt kan ook verschillen per situatie. De verschillende rollen die wij onderscheiden bij pesten zijn:

- *Pester: initiatiefnemer van het pesten;*
- *Assistent: doet actief mee met de pester, maar speelt geen hoofdrol in het pesten;*
- *Versterker: doet niet direct mee met het pesten, maar geeft de pester positieve feedback door toe te kijken of te lachen om het pesten;*
- *Slachtoffer: het gepeste kind;*
- *Verdediger: steunt en komt op voor het slachtoffer;*
- *Buitenstaander: weet van het pesten af, maar grijpt niet in.*

2.3 Signalering

Het is niet makkelijk om pesten vroegtijdig te signaleren. Onderstaande signalen kunnen erop duiden dat een kind pest of gepest wordt, maar dat hoeft niet. Mocht er sprake zijn van één van de onderstaande gedragsveranderingen is het belangrijk alert te zijn. Het is voor ouders erg belangrijk kennis te nemen van onderstaande signalen. Veel signalen zijn namelijk vooral in de thuissituatie zichtbaar.

Signalen die erop kunnen wijzen dat een kind gepest wordt.

Het kind:

- is bang om naar school te gaan of wijkt af van de normale (fiets)route;
- vraagt steeds of het met de auto naar school gebracht kan worden;
- wil om onduidelijke redenen thuis blijven;
- klaagt (vaak) 's ochtends, wanneer hij of zij naar school moet, dat hij of zij ziek is;
- komt thuis van school met vieze of kapotte kleren of rugzak;
- raakt steeds spullen kwijt;
- raakt vaak zakgeld kwijt, vraagt vaak om geld of steelt het (om aan de pester te geven);
- trekt zich terug, is stil en lijkt zijn of haar zelfvertrouwen kwijt te zijn;
- is angstig en gespannen;
- is zijn of haar eetlust kwijt en zegt dat het eten niet smaakt;
- heeft nachtmerries of huilt zichzelf in slaap;
- heeft onverklaarbare blauwe plekken of verwondingen;
- is chagrijnig, snel boos of lastig;
- is vaak alleen en brengt geen vriendjes meer mee naar huis;
- weigert te vertellen wat er aan de hand is of geeft ongeloofwaardige verklaringen voor zijn of haar gedragsverandering.

Signalen die erop kunnen wijzen dat een (uw) kind pest.

Het kind:

- doet op een overdreven manier stoer;
- is tegendraads en opstandig;
- kan zich niet inleven in de gevoelens van een ander;
- roddelt of verspreidt vervelende geruchten;
- is agressief;
- heeft slechte schoolprestaties.

3. Aanpak

De Prins Willem Alexanderschool probeert een veilig sociaal klimaat op school te creëren door pesten te voorkomen (preventief) en tegen pesten op te treden als het zich toch voordoet (curatief).

3.1 Preventief

KiVa-lessen

Wij streven er naar om, in elke groep, één keer in de twee weken een KiVa-les te geven. Deze lessen zijn gericht op het preventief werken aan groepsvorming en het bieden van een veilige leeromgeving. De lessen zullen de ontwikkeling van sociale vaardigheden van kinderen stimuleren die ze nodig hebben om een groepsnorm tegen pesten te kunnen creëren. De lessen uit het KiVa-programma zijn onderverdeeld in tien thema's, zoals gevoelens, iedereen is uniek en herken pesten. We laten tijdens elk schooljaar alle thema's terug komen, zodat alle onderwerpen die kunnen bijdragen aan een positief pedagogisch klimaat aan bod zijn gekomen.

Omgangsregels

Op onze school heeft elke groep klassenregels opgesteld. Regels en routines zijn afspraken over de manier waarop leerlingen en leerkrachten zich gedragen en over de wijze waarop bepaalde activiteiten verlopen. Ze geven aan: 'zo doen we dat bij ons in de groep en op school'. Regels en routines maken duidelijk welk gedrag er in de groep en op school van leerlingen en leerkrachten wordt verwacht.

Regels geven aan welk gedrag gewenst is. De regels zijn gebaseerd op de visie van de school en hebben het doel een goed en veilig pedagogisch klimaat te creëren, waarin kinderen optimaal kunnen leren. De leerkracht formuleert regels zoveel mogelijk op een positieve manier, omdat ze het gedrag daarmee in de gewenste richting stuurt.

Groepsgesprekken

In elke (bovenbouw)groep van de Prins Willem Alexanderschool vindt elke week een preventief groepsgesprek plaats. Tijdens deze gesprekken wordt de sfeer in de klas besproken. Wij streven er naar de leerlingen zelf verantwoordelijk te maken voor de sfeer in de groep. Tijdens de groepsgesprekken proberen we te zorgen dat leerlingen zelf met oplossingen en ideeën komen.

Contact met ouders

Contact met ouders/verzorgers vinden wij belangrijk. We houden ouders daarom regelmatig op de hoogte van de groepssfeer in de klas, ook als deze goed is! Door middel van de nieuwsbrief weten ouders wat er speelt op school. Gedurende het schooljaar ontvangen ouders daarnaast tips om met hun kind te praten over hoe het gaat op school. Aanvullende informatie over pesten en tips voor thuis kunnen ouders ook vinden in de online KiVa-oudergids. We stimuleren ouders contact met ons op te nemen mochten zij zich zorgen maken over hun eigen kind of een ander kind op school.

3.2 Curatief

Signalering

De curatieve aanpak begint bij de signalering. Grensoverschrijdend gedrag bestaat niet alleen uit pesten. Kinderen kunnen ook ruzie maken of in een conflict terecht komen. Daarnaast is het ook mogelijk dat kinderen elkaar plagen of dat er sprake is van een misverstand. Op basis van onze definitie van pesten bekijken wij elke situatie vanuit het volgende perspectief:

- *Gebeurt het met opzet (intentioneel)?*
- *Kan het 'slachtoffer' zich verdedigen (machtsverschil)?*
- *Hoe "erg" (intens) wordt het ervaren?*
- *Gebeurt het steeds opnieuw (stelselmatig)?*

KiVa-team

Het KiVa-team is een werkgroep die samen met de groepsleerkracht verantwoordelijk zijn voor het onderzoeken en oplossen van peestsituaties. Leden van het KiVa-team weten, door middel van een extra training, hoe ze om moeten gaan met peestsituaties. Bij gerichte acties om pestproblemen op te lossen wordt dan ook vaak een lid van het KiVa-team ingeschakeld. Zijn er problemen en is de groeps sfeer niet veilig, dan wordt altijd het KiVa-team benaderd.

Groepsgesprekken

Als zich daadwerkelijk (pest)problemen voordoen kan dit in de groep worden besproken. De leerkracht schat in of de groeps sfeer veilig genoeg is om een gezamenlijk gesprek te houden. Niet alle problemen kunnen in de groep worden besproken. Een groepsgesprek over pesten vindt alleen plaats wanneer het peestlachtoffer daarmee instemt.

Steungroepaanpak

De leerkracht kan een steungroep inzetten om een pestprobleem op te lossen. De steungroep bestaat uit een aantal kinderen uit de klas. Deze kinderen worden gevraagd of zij kunnen helpen bij het oplossen van het probleem. In de steungroep zit ook altijd de pester, de pester wordt niet als schuldige aangewezen. De focus van de steungroepaanpak ligt op het feit dat pesten een groepsproces is dat we samen willen oplossen. Voordat de steungroep wordt ingezet wordt dit eerst besproken met het peestlachtoffer zelf.

Herstelaanpak

Als het pesten ondanks de gemaakte afspraken toch doorgaat wordt de herstelaanpak ingezet. Twee leden van het KiVa-team gaan een gesprek aan met de pestende leerling. Daarnaast wordt er een herstelplan opgesteld. Het herstelplan wordt altijd ondertekend door het betreffende kind en de ouders/verzorgers van het kind.

Inlichten ouders

De ouders van de gepeste leerling worden ingelicht op het moment dat de school besluit de steungroepaanpak toe te passen. Zoals eerder beschreven wordt er bij de steungroepaanpak geen schuldige aangewezen. Ouders worden ingelicht dat hun kind pest op het moment dat de herstelaanpak wordt ingezet. Mochten kinderen zich vervolgens niet aan de gemaakte afspraken houden, dan worden ouders uitgenodigd voor een gesprek op school.

3.3 Externe hulp

Wanneer blijkt dat de curatieve aanpak niet werkt is er mogelijk meer aan de hand dan alleen pesten. Op dat moment is er aanvullende hulp nodig om de problemen op te lossen. Er kan gekozen worden voor een bredere zorgaanpak. De intern begeleider neemt, mocht dat nodig zijn, contact op met een externe partij (bijvoorbeeld het Centrum voor Jeugd en Gezin).

4. Organisatie

4.1 Contactpersonen

Het KiVa-team

De Prins Willem Alexanderschool heeft een KiVa-team aangesteld. Het KiVa-team is het aanspreekpunt voor leerkrachten, ouders en leerlingen. Daarnaast coördineren de leden van het team het beleid tegen pesten. Het KiVa-team bestaat uit de volgende leden:

1. Yvonne Oort – y.oort@pcboamersfoort.nl
2. Marjolein Meiboom – m.meiboom@pcboamersfoort.nl
3. Arriët de Boer – a.deboer@pcboamersfoort.nl
4. Myrthe Roest – m.roest@pcboamersfoort.nl

Ilona Zaagman coördineert ons beleid in het tegengaan van pesten. Zij is ook aanspreekpunt voor ouders of kinderen die te maken hebben met pesten.

De KiVa-trainer

Wanneer het KiVa-team meerdere malen de steungroepaanpak heeft ingezet en het pestprobleem blijft bestaan, wordt externe hulp vanuit KiVa ingeschakeld, namelijk een KiVa-trainer. De KiVa-trainer biedt ondersteuning aan de school bij vragen en helpt met het oplossen van problemen met betrekking tot de pesters, de slachtoffers en/of de hele klas.

4.2 Scholing

Alle leerkrachten die werkzaam zijn op onze school hebben dag één van de STARTtraining van KiVa gevolgd. Zij zijn bevoegd om de KiVa-lessen te geven. De leden van het KiVa-team hebben ook dag twee van de STARTtraining gevolgd. Zij zijn hierdoor bevoegd om de steungroepaanpak uit te voeren. Daarnaast streeft de school ernaar om het team één keer in te twee jaar bij te laten scholen in het KiVa-programma.

Eén keer per jaar wordt er in Nederland een KiVa-conferentie georganiseerd. Ten minste twee leerkrachten van De Prins Willem Alexanderschool nemen elk jaar deel aan deze dag. Tijdens deze dag De nieuwe inzichten over pesten en de innovaties in het KiVa-programma worden deze dag gepresenteerd. Onze leerkrachten worden tijdens deze dag verder geprofessionaliseerd. We willen er op deze manier voor zorgen dat onze school zich door blijft ontwikkelen.

5. Veiligheidsplan

Wij maken op school gebruik van het veiligheidsplan. Dit veiligheidsplan wordt ingezet vanaf groep 4, bijvoorbeeld bij pesten (spoor 2), of ander grensoverschrijdend gedrag. Bij kinderen in groep 1 t/m 3 hanteren wij het veiligheidsplan niet.

Het veiligheidsplan bestaat uit 4 fasen. Voorafgaande aan fase 1 en 2 worden de kinderen mondeling nog eens twee keer aangesproken door de leerkracht op hun gedrag. Luistert een kind dan nog niet, dan volgt plaatsing in fase 1 of 2. In een enkel geval wordt de leerling direct geplaatst in fase 2 zonder dat hij/zij van tevoren wordt aangesproken op zijn/haar gedrag.

Na de notatie in ParnasSys worden de ouders op de hoogte gebracht van het wangedrag van de leerling. Leerkracht(en) en ouders proberen in goed overleg samen te werken aan een bevredigende oplossing. Een kort verslag van dit gesprek met de gemaakte afspraken komt in het leerlingvolgsysteem te staan van het betreffende kind.

Niet in alle situaties wordt het veiligheidsplan op dezelfde manier gebruikt.

Zo maken wij op school onderscheid tussen onbewust storend gedrag en bewust storend gedrag en grensoverschrijdend gedrag.

Bij onbewust storend gedrag

Het 'overkomt' de leerling, omdat de leerling niet goed de sociale en emotionele gevolgen kan inschatten van zijn/haar handelen bij zichzelf en de ander. Vaak is er dan sprake van gedragsmatige problematiek.

De leerkracht gaat in gesprek met het kind, de ouders en de IB-er hoe het kind het beste kan worden begeleid.

In een handelingsplan wordt verwoord hoe dit vorm krijgt. Ook wordt in dit handelingsplan aangegeven hoe het veiligheidsplan wordt ingezet. Dit wordt vaak minder stringent toegepast, omdat er in veel gevallen sprake is van gedragsmatige problematiek. De begeleiding richt zich op het leren van gedragsverandering in kleine stapjes (op korte termijn, wat is haalbaar) en de daarbij behorende streefdoelen. Is er naast de gemaakte afspraken verwoord in het handelingsplan nog sprake van storend gedrag, dan wordt dit bijgehouden in een incidentregistratie en genoteerd in ParnasSys, zodat er goed zicht is op de aard en de hoeveelheid incidenten.

Wanneer de zorg vanuit school niet afdoende is, kan externe hulp worden ingeschakeld.

Deze externe hulp kan begeleiding bieden zowel binnen als buiten de school.

Begeleiding van externen die ondersteuning geven, zowel binnen als buiten de school, doen dit wel in samenspraak met de school.

M.b.v. de sociale kaart kan een geschikte training buiten de school worden gezocht. Verder beschikt de school over een lijst met sova-trainingen, die buiten de school worden aangeboden.

Bij bewust storend gedrag

Wanneer leerlingen zich niet aan de groepsregels houden, proberen zij en wij:

(Voorafgaande aan de waarschuwingen wordt door de leerkracht aangegeven, dat na twee keer waarschuwen er een vervolg is, waarbij het veiligheidsplan wordt gebruikt)

STAP 1:

Eerste waarschuwing. Er eerst zelf (leerling in samenspraak met de leerkracht) uit te komen. Op het moment dat de leerling er niet uitkomt en zich dus weer niet houdt aan de gemaakte afspraak treedt stap 2 in werking.

STAP 2:

Tweede waarschuwing. De leerkracht maakt in een verhelderend gesprek duidelijk, dat de gemaakte afspraken moeten worden nageleefd.

STAP 3:

Derde waarschuwing.

Bij herhaling van niet nageleefde afspraken volgen sancties (zie bij consequenties behorende bij het veiligheidsplan- zie bijlage 3). De leerling wordt in fase 1 of 2 geplaatst.

De leerkracht noteert dit in het leerlingvolgsysteem van ParnasSys (VP).

Bij herhaaldelijk niet naleven van gemaakte afspraken neemt de leerkracht duidelijk stelling en houdt een gesprek met de leerling.

T.a.v. bovenstaande gedragingen heeft de leerkracht voldoende bagage om in haar/zijn pedagogische handelen dit op te lossen, al dan niet met ondersteuning van de Interne Begeleiding.

Bij grensoverschrijdend gedrag

Met grensoverschrijdend gedrag bedoelen wij dat de leerling bewust c.q. onbewust de ander structureel, nadat de leerling al in fase 1 en 2 is geplaatst en geen verbetering laat zien in zijn handelen en stoort met zijn/haar gedrag en/of zijn/haar taalgebruik en de ander daar hinder van ondervindt of wanneer er sprake is van buitenproportioneel gedrag en/of taalgebruik.

Er is dan sprake van intimiderend gedrag (brutaal, grof taalgebruik, bedreiging ect) en/of er is sprake van fysiek geweld (slaan, schoppen, vechten ect.).

Samengevat kun je zeggen, dat we spreken van een onveilige situatie in en rondom de klas c.q. school t.a.v. het onderwijzend personeel, t.a.v. medeleerlingen en t.a.v. derden die de school bezoeken.

Kinderen in de groepen 1 t/m 3 bij grensoverschrijdend gedrag komen niet in het veiligheidsplan, maar wel is het veiligheidsplan leidend als het gaat om de stappen die moeten worden gezet. Notatie van de incidenten in ParnasSys is dan essentieel. Ook hier altijd overleg met de IB-er en uiteraard een gesprek met de ouders.

Zie bijlage voor de precieze uitwerking van het veiligheidsplan.

Fasenplan

Fase	Gedrag	Wanneer kom je in de fase?	Wat houdt de fase in?	Hoe lang?
Fase 0	Je gedraagt je naar kinderen, leerkrachten en andere mensen in de school aardig en beleefd. Je werkt goed samen, je kan een ruzie goed oplossen en plagen wordt geen pesten.			
Fase 1	Met je gedrag verstoort je al langere tijd het leer- en leefklimaat in de groep.	Je hebt meerdere gesprekken gevoerd met je leerkracht, intern begeleider en directie. Je ouders zijn op de hoogte van je gedrag. Er zijn concrete afspraken gemaakt over je gedrag, waar je je niet aan hebt gehouden (bijvoorbeeld kruisjessysteem).	Op de dag dat je in deze fase geplaatst bent, ben je niet welkom in de groep. Je biedt je welgemeende excuses aan aan de leerkracht. Je hebt een gesprek met de leerkracht. Je vertelt zelf aan je ouders dat je in een fasenplan zit en wat dit inhoudt. Je ouders worden daarna door de school ingelicht. Er wordt gecontroleerd of je je ouders zelf hebt ingelicht.	Drie dagen. Als deze drie dagen goed verlopen, ga je weer terug naar fase 0.
Fase 2	Met je gedrag verstoort je al langere tijd het leer- en leefklimaat in de groep.	Je zit drie dagen in fase 1. Als je binnen deze drie dagen ongewenst gedrag laat zien, kom je in fase 2.	Als je in fase 2 bent geplaatst, ben je niet welkom in de groep. Ook de dag erna niet. Je biedt je welgemeende excuses aan aan de leerkracht. Je hebt een gesprek met de directeur. Je vertelt zelf aan je ouders dat je in fase 2 en wat dit inhoudt. De leerkracht belt met je ouders.	Vijf dagen Als deze vijf dagen goed verlopen, ga je weer terug naar fase 1.
Fase 3	Met je gedrag verstoort je al langere tijd het leer- en leefklimaat in de groep.	Je zit vijf dagen in fase 2. Als je binnen deze vijf dagen ongewenst gedrag laat zien, kom je in fase 3.	Als je in fase 3 bent geplaatst, ben je niet welkom in de groep. Ook de 4 dagen erna niet. Je biedt je welgemeende excuses aan aan de leerkracht. Je hebt een gesprek met de leerkracht, de directeur en je ouders. Je maakt elke dag, na schooltijd, een verslag over hoe de dag verlopen is.	Tien dagen Als deze tien dagen goed verlopen, ga je weer terug naar fase 2.
Fase 4	Met je gedrag verstoort je al langere tijd het leer- en leefklimaat in de groep.	Je zit tien dagen in fase 3. Als je binnen deze tien dagen ongewenst gedrag laat zien, kom je in fase 4.	Je wordt geschorst. De leerkracht, jouw ouders, de directeur en jij bespreken wat de reden van de schorsing is en voor hoe lang je wordt geschorst. Je krijgt huiswerk mee. Je krijgt een afsprakenkaart mee waar je je aan moet houden. Bij herhaling kan je voor de tweede keer geschorst worden. Bij de derde keer moet je van school af.	Wordt nader bepaald.